మీకో దణ్ణం!

మానేపల్లి

మంచి నిద్రలోంచి తుళ్ళిపడి లేచింది కృష్ణవేణి.

గుండెలు దడదడలాడిపోయేయి.

కంగారుగా మంచంమీద లేచి కూచుని ఆ చప్పుడు జాగ్రత్తగా విన్నది. పక్కవాటాలో పిల్లల అల్లరి. నిద్రమత్తు వొదిలిపోయింది. వళ్ళు మండిపోయింది. గబగబా యివతలికి వచ్చింది.

ఒక పెద్ద ఇత్తడి పళ్ళెంమీద విరిగిపోయిన గరిటెతో కొడుతూ అల్లరిచేస్తున్నారు పొరుగింటి పిల్లలు.

"ఏయ్ ఎందుకలా అల్లరిచేస్తారూ?" అని ఒక్క కేక వేసింది.

పళ్ళెంమీద కొడుతున్నవాడు ఒక నిముషం కృష్ణవేణివేపు చూశాడు. ఆగిపోయాడు. మరో నిముషంలో మళ్ళీ ప్రారంభించాడు. చుట్టుపక్కల గుంటలు గంతులు వేస్తున్నారు.

ఈసారి శక్తంతా కూడదీసుకుని "మీక్కాదూ చెప్తుంట గోల చెయ్యకండి" అని అరిచింది. కళ్ళు ఎర్రజేసి మింగేసేలా చూసింది.

ఏమీ ఎరగనివాళ్ళలా తలకాయలు వంచుకుని నుంచున్నారు.

"అల్లరి చెయ్యకుండా ఆడుకోండి — అయినా మధ్యాహ్నం రెండు గంటలవేళ ఆట ఏమిటి? ఇంట్లోకి పొండి. సాయంత్రం ఆడుకుందురుగాని —" అని గసిరింది.

వాళ్ళు ఒక్క అడుగు వెనక్కి తగ్గారు.

వెధవ పిల్లలు, వెధవ పిల్లలు — అని విసుక్కుంటూ లోపలికొచ్చింది.

పక్కవాటాలో నలుగురు పిల్లలున్నారు. ముగ్గురు మొగపిల్లలు, ఒక ఆడపిల్ల. పెద్దవాడి వయసు ఆరేళ్ళు. రెండోవాడికి నాలుగున్నరేళ్ళు. మూడోవాడి వయసు మూడేళ్ళు. ఆఖరిది ఆడపిల్ల. రెండేళ్ళు. ఒకళ్ళూ బళ్ళోకి వెళ్ళడం లేదు.

'మంచి నిద్ర పాడుచేశారు మాయదారి మూకా పిల్లలు' అనుకుని పాత పత్రిక తీసింది కృష్ణవేణి.

ఆమెకు రోజూ మధ్యాహ్నం ఒకగంట నిద్ర తియ్యడం అలవాటు. పనులన్నీ చేసుకుని ఒక్క గంట నిద్ర తీస్తే వొళ్ళు తేలికగా వుంటుంది. తరవాత మళ్ళీ ఎంతపనయినా చేసుకోవచ్చు.

కావ్ కావ్ కావ్ — అవి కేకలు.

వొళ్ళు కంపరం ఎత్తిపోయింది.

విసురుగా ఇవతలికి వచ్చి — "మీకేమన్నా బుద్ధుందా లేదా? ఆ కాకి గోలేమిటి?" అని గట్టిగా గసిరింది.

ఆ కేకకు ఆమెకే నీరసం వచ్చింది గాని ఒక్కడూ బెదరలేదు.

"పళ్ళెంమీద కొట్టొద్దన్నారుగా — కాకాట ఆడుకుంటున్నాం. కదురా —" అన్నాడు జగన్నాథం తమ్ముడితో.

జగన్నాథం అందరిలోనూ పెద్దవాడు. ముగ్గురూ చింపిజుట్టు వేసుకుని ముక్కు లెగదీసుకుంటూ చూస్తున్నారు. ఎవ్వరికీ వొంటిమీద సరయిన బట్టల్లేవు. చెడ్డీలు మాత్రం వున్నాయి. మాపుకుంటారనీ, ఆటల్లో చింపేస్తారని వాళ్ళమ్మ బట్టలు వెయ్యరు. ఎక్కడికైనా వెళ్ళేటప్పుడే వాళ్ళకి బట్టలు,

ఒకక్షణం ఆలోచించి— 'మేడమీదికి పొండి, కింద అల్లరి చెయ్యకండి—" అన్నది.

'పదరా—పోదాం—' అనుకుంటూ నలుగురూ మేడమీదికి వెళ్ళారు.

రక్షించారు— అనుకుని యింట్లోకి వచ్చింది ఏమీ తోచడంలేదు.

పాత పత్రికలో సినిమా బొమ్మలు తిరగేస్తూ కూచుంది.

సత్యమూర్తి కలెక్టరాఫీసులో సెక్షన్ హెడ్డు. ఇద్దరు మగపిల్లలు. ఇద్దర్నీ ఉదయం తొమ్మిదయ్యేసరికి భోజనాలు పెట్టి, కారియర్లు కట్టి రిక్షామీద కాన్వెంటుకు పంపేస్తుంది సత్యమూర్తి కూడా భోజనంచేసి, టిఫిన్ బాక్సు పట్టుకుని పది గంటలకు సైకిలుమీద ఆఫీసుకు వెళ్ళిపోతాడు. అతను ఆరు గంటలకుకాని రాడు. పిల్లలు అయిదు గంటలకు వస్తారు. కృష్ణవేణి పది గంటలకే మొగుడితోపాటు భోజనం చేసేస్తుంది. తరువాత ఇంట్లో చిల్లరపనులు చేస్తుంది. ఒక గంట నిద్రపోతుంది. అప్పుడు లేచి ఇంత కాఫీ పెట్టుకుని తాగి, తాపీగా సాయంత్రం వంట ప్రారంభిస్తుంది. ఇదీ ఆమె దైనందిన కార్యక్రమం.

వీక్లీలూ, నవలలూ చదువుతుంది. రేడియో పెట్టుకుంటుంది. ఎన్ని చేసినా పలకరించే మనిషి లేకపోతే ఎలా తోస్తుంది? ఇరుగు పొరుగుల్లో సభ్యత లేకపోతే ఎంత యిబ్బంది?

పక్కవాటాలో వున్నతని పేరు కృష్ణవేణికి తెలీదు. వూళ్ళో చాలామందికి తెలీదు. మల్లిపువ్వునే పిలుస్తారందరూను. మనిషి తెల్లగా పాలిపోయినట్టుంటాడు. దీనికితోడు ఎల్లప్పుడూ తెల్లనిబట్టలే వేసుకుంటాడు. పళ్ళు కొంచెం ఎత్తు. బట్టతల. అతని భార్య పేరు సుభద్ర. పీటా కాన్పులే. తడికలా వుంటుంది. దానికితోడు పూజలూ ఉపవాసాలూ జాస్తి. ఎప్పుడు చూసినా పది లంకణాలు చేసినదానిలా వుంటుంది. రెండు నెలల క్రితం గావును పిల్లలు పుట్టకుండా ఆపరేషను చేయించుకుంది. పనిపాటలు చెయ్యడానికి ముసలితల్లి ఎప్పుడూ యింట్లోనే వుంటుంది.

మల్లిపువ్వు ఆ పట్నంలోని అతి పెద్ద బ్రాందీ షాపు మేనేజర్. ప్రొప్రయిటరు అన్నీ అతనికే అప్పగించేశాడు. హోల్‌సేల్ షాపు. అతను రాత్రి పదకొండుకో పన్నెండుకో యింటికి వస్తాడు. ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు లేస్తాడు. గంటసేపు మొహం కడిగి, నూతిదగ్గిరే స్నానం చేసి — రెండు డజన్ల యిడ్లీలో, డజను పెసరట్లో తిని — పెద్ద గాజుగ్లాసునిండా కాఫీ తాగి — మూరెడు పొడుగున్న లంకపొగాకు చుట్ట ముట్టించి, పదిగంటలకు షాపుకు వెళతాడు. ఒంటిగంట రెండుగంటల మధ్యన వచ్చి భోజనం చేసి మళ్ళీ వెంటనే వెళిపోతాడు. పిల్లల సంగతి, పెళ్ళాం సంగతీ ఏమీ పట్టించుకోడు.

మేడమీద గంతులు ప్రారంభించారు గుంటలు.

ఏం చేస్తుంది? ఎంతకని గసురుతుంది?

ముసలమ్మా సుభద్రా లోపల గదిలో తలుపులు వేసుకుని ఫ్యాన్ పెట్టుకుని పడుకుంటారు. కటకటాల తాళం లోపలినుంచి వేసేసి గుంటల్ని మాత్రం ఇవతలే వొదిలేస్తారు. ఇంట్లో చాలా పెద్ద వేపచెట్టుంది. అది ఎక్కడానికి వీలుగాలేదుగాని, వీలుంటే కోతుల్లా ఎప్పుడూ ఆ చెట్టుమీదే వుండేవాళ్ళు. ఆ చెట్టు కింద కుళాయి వుంది.

ఆ కుళాయి మూతివిరిచేసింది ఈ గుంటలే.

పెద్దవాడు వీధిదీపం పగలగొట్టేస్తాడు. వాడు మహాకానివాడు. ఎవ్వరూ బుద్ధిచెప్పరు.

"జాంపళ్ళు జాంపళ్ళూ — అనకాపల్లి జాంపళ్ళూ —"

ఒక ముసలమ్మ జాంపళ్ళబుట్ట నెత్తిమీద పెట్టుకుని — కేకలేస్తూ ఆ వీధిలోకి వచ్చింది.

బిలబిల్లాడుతూ కోతిమేళం మేడదిగింది.

"ఏయ్ ముసలమ్మా ఇలారా — బుట్ట దింపు — ఒరేయ్ నారిగా నువ్వు అమ్మని లేపరా" అని ఆజ్ఞ జారీచేశాడు పెద్దవాడు, జుట్టు ఎగదీసుకుని, ముక్కు చీదుకుంటూ.

కటకటాల దగ్గిర గోలగోల చేశారు. ముసలమ్మ యివతలికి వచ్చింది.

"ఎందుకురా అలామిడిసిరాలిపోతున్నారూ" అన్నది అవలిమ్మా.

ఆ వెనకనే సుభద్రకూడా వచ్చింది.

"జాంపళ్ళా లేవూ దబ్బపళ్ళా లేవు. నువ్వెళ్ళిపో ముసలమ్మా" అని ఒక్క గసురు గసిరింది సుభద్ర తల్లి.

చిన్న పిల్లలు ఏడుపు లంకించుకున్నారు.

పెద్దవాడు కొంటావా కొనవా అని కేకలు ప్రారంభించాడు.

ఆడపిల్ల! నిండా రెండేళ్ళుంటాయో ఉండవోకాని ఏడవడంలో మహా దిట్ట. ఊరూ నాడా ఎగిరిపోయేలా ఏడుస్తుంది. పిట్టకొంచెం కూత ఘనం. ముఖం అంతా నోరు చేసుకుని చెవులు పగిలిపోయేంత గట్టిగా ఏడుస్తోంది.

జాంపళ్ళ తెచ్చిన ముసల్దానికి ఏమీ పాలు పోయిందికాదు.

పెద్దవాడు జగన్నాథం ఓ జాంపండు తియ్యనేతీశాడు.

రెండోవాడు చిందులుతొక్కుతూ ఏడుస్తున్నాడు. మూడోవాడు నేలపడి దొర్లేసి ఏడుస్తున్నాడు.

"జాంపళ్ళా — జాంపళ్ళ కొమా" అని యమగోల చేసేస్తున్నారు.

"ఎలా యిచ్చేవు జాంపళ్ళా" — అన్నది సుభద్ర యిక తప్పక.

"రూపాయికైదూ—" చూడండి ఎంతలేసి పళ్ళున్నాయో — గొప్ప రుచిగల పళ్ళు" అన్నది జాంపళ్ళ ముసలమ్మ.

"రూపాయికైదా? హవ్వ —" అన్నది సుభద్ర తల్లి.

"అయిదేనా — నాలుగియ్యి" అన్నాడు మూడోవాడు, వాడు ఎప్పుడు లేచాడో నేలమీంచి వాడికి మూడేళ్ళేగాని గడుగ్గాయి.

"నోరు ముయ్యరా నారిగా —" అన్నది సుభద్ర.

వాడి పేరు శ్రీమన్నారాయణ. మల్లెపువ్వుకి వాడంటె వల్లమాలిన అపేక్ష. సుభద్రకు మంట వాడంటే.

"ఇచ్చేమాట చెప్పూ —"

"ఆరు తీసుకోండి — పెద్ద పళ్ళు."

"రూపాయికారు—" అన్నాడు పెద్దవాడు.

"రూపాయికారు రూపాయికారు" అని గోల ప్రారంభించారు.

"పావలాకి నాలుగియ్యి—" అన్నది సుభద్ర.

జాంపళ్ళ ముసల్ది సర్రునలేచి గంప నెత్తికెత్తుకుంది. జగన్నాథం చేతిలోని జాంకాయి కూడా లాక్కుంది.

"చాలు చాలులేమ్మా బేరవాడినావు మాగొప్ప. ఎప్పుడైనా జాంపళ్ళ తిన్న మొఖమేనా?" అని దాడించేసింది.

ఈ రెల్లివాళ్ళతో నోట్లోనోరు పెట్టలేం— అని మనసులోనే సణుక్కుని "అయితే

వెళ్లిపోకూ—ఎలా యిస్తావో మరోమాట చెప్పు—'' అన్నది సుభద్ర.

ముసల్ది గంప దించింది. సుభద్ర పండ్లు చూసింది.

''రూపాయి కెనిమిదిస్తాను. నీకు బోదపడితే పుచ్చుకో. నేకపోతే ఒగ్గి—'' అన్నది రెల్లిముసల్ది.

''నాలుగియ్యి మంచివి చూసి —'' అని లోపలికి వెళ్లి రూపాయినోటు తెచ్చింది సుభద్ర.

''రూపాయి పళ్లు పుచ్చుకోండి—'' అన్నది ముసల్ది.

''వొద్దులే—'' అనేసింది సుభద్ర.

నలుగురూ నాలుగు జాంపళ్లు తియ్యనే తీశారు.

నోటు ఆకాశంవేపు పెట్టి చూసింది జాంపళ్ల ముసల్ది.

''జల్లెడనాగున్నాది. అన్నీ బొక్కలే. మరుకోలోటియ్యమ్మా —'' అని నోటు విసిరేసింది.

ఎంతపొగరు ఎంతపొగరు అనుకుని లోపలికి వెళ్లి అర్ధరూపాయిబిళ్ల తెచ్చి యిచ్చింది. ముసల్ది ''శాన మంచి బేరమే'' అనుకుంటూ వెళ్లిపోయింది.

నలుగురూ నాలుగు పళ్లూ తింటున్నారు.

ముసల్ది అల్లంత దూరం వెళ్లేక, పెద్దవాడు నిక్కరు జేబులోంచి పెద్ద జామకాయ తీశాడు. దోరగా ముగ్గింది.

''ఇందా —'' అని తల్లి చేతికిచ్చాడు, వజ్రమో వైఢూర్యమో తల్లికి కానుకగా యిస్తున్నంత గర్వంతో తల ఎగరేసి.

''ఓరి వెధవా యిదెక్కడిదిరా —'' అన్నది సుభద్ర నవ్వు మొహంతో.

''నీకెందుకూ తిను—''అన్నాడు జగన్నాథం.

''ముసల్దిగాని చూస్తే పీపు వాయిగొట్టేసును. నా నాయినే —'' అంటూ కొడుకు హస్తలాఘవానికి మెచ్చుకుని దోర జాంకాయ పుచ్చుకుంది.

*　　　*　　　*

''మా అమ్మ నాలుగు వెల్లుల్లిపాయలుంటే ఇమ్మన్నాది —'' అనుకుంటూ చెడ్డీ ఎగదీసుకుంటూ లోపలి గడపలోకి వచ్చాడు పెద్దవాడు

పది రోజుల క్రితం గ్లాసుడు పెసరపప్పు పట్టుకెళ్లి యిచ్చేరుకాదు. ఆమధ్య డబ్బాతో డబ్బాడు పంచదార. అంతకుముందు .. లాభం లేదు వీళ్లతో —

''వెల్లుల్లిపాయలు లేవని చెప్పు —'' అని పంపించేసింది కృష్ణవేణి.

ఆ వెనక సుభద్ర తల్లి — ముసలమ్మ వచ్చింది.

''ఒక్కపాయుంటే పెట్టుతల్లి తల్లి రేపు తెప్పించి యిచ్చేస్తామూ''

''లేవు మామ్మగారూ —''

మీకో దణ్ణం

''పోపుంపెట్టి మరోసారి చూడు. అడుగున ఒక్క పాయ ఉండకపోదు.''

చచ్చినట్టు తెచ్చిచ్చింది కృష్ణవేణి. అప్పటిగ్గాని కదిలిందికాదు ముసలమ్మ.

ఇది అడుగుతారు ఇది అడగరూ అనిలేదు— అన్నీ అప్పే. మరి తీర్చరు సాధారణంగా. అడిగితే చిరాకు, అడగకపోతే పరాకు. ఎలా చావడం వీళ్లతో ? తలకాయి పట్టుకుకూచుంది.

ఒకసారి సుభద్రా వాళ్లింటికి చుట్టాలొచ్చారు. స్టీలుగ్లాసుతో స్టీలుగ్లాసుడు కందిపప్పు పట్టుకెళ్లారు. నెల్లాళ్లయింది. ఇవ్వలేదు. చివరికిక తప్పక నిజంగానే అవసరం వచ్చింది అడిగింది కృష్ణవేణి.

''ఇచ్చేస్తాంలే అమ్మా — అప్పు తీసుకున్నాక తప్పుతుందా ? వుంచేసుకోం యిచ్చేస్తాం'' అని దీర్ఘాలు తీసింది ముసలమ్మ.

మర్నాడు మరోసారి జ్ఞాపకం చేస్తే, తెప్పించి యిచ్చింది.

మాది మాకిచ్చుటే మడిమాన్యాలిచ్చుట !

ఒకసారి యిప్పుడే యిచ్చేస్తామని కత్తెర పట్టుకెళ్లి విరిచేసి యిచ్చారు.

''పిల్లలున్న యిల్లు తల్లీ— ఏమీ అనుకోకు. కానిచ్చేస్తాంలే'' అన్నది ముసలమ్మ.

''వాళ్లు కొనిచ్చారూ మనం పుచ్చుకున్నాము. రెండూ నిజమే. పోన్లే'' అన్నాడు సత్యమూర్తి.

నోరు మూసుకుని వూరుకుంది కృష్ణవేణి. ఏం చేస్తుంది.

బియ్యం, కిరసనాయిలు, కూరగాయలు, గాజుగ్లాసులు, కత్తెర, మాది, పప్పులు అప్పుడప్పుడు చిల్లర డబ్బులు — ప్రతీదీ అప్పే. ఎలా అడుగుతారో తెలీదు కృష్ణవేణికి. ఆమె మాత్రం ఎన్నడూ ఇంకో యింటికి అప్పుకు వెళ్లదు. అన్నీ యింట్లోనే అమర్చుకుంటుంది. సత్యమూర్తి కూడా ఎన్నడూ ఎవర్నీ అప్పు అడగడు. కొట్లమీద పద్దులు పెట్టడు. ఉన్నంతలోనే జాగ్రత్తగా కాలక్షేపం చేస్తాడు.

మేడమీద బట్టలారేస్తే తొక్కేస్తారు. తాడుమీద ఆరేసి ఓ కంట కనిపెట్టవలసిందే. లేకపోతే ఆరేసిన బట్టల్లో ముక్కలు చీదేస్తారు.

ఒడియాలుగాని. అప్పడాలుగాని ఎండబెడితే పచ్చివే తినేస్తారు. కాకుల భయం కంటే ఈ పిల్లకాకుల భయమే ఎక్కువ కాపలా కూచోవలిసిందే.

మల్లిపువ్వు రాత్రి వచ్చేటప్పుడు నలుగురికీ నాలుగు పొట్లాలు తెస్తాడు. పకోడీలో, కారప్పూసో, స్వీటో — లేకపోతే నాలుగు ముకిరీ అరటిపళ్లో - ఏవో తెస్తాడు. అర్ధరాత్రివేళ గోల చేసుకుంటూ తింటారు.

ఆ గోలకి కృష్ణవేణికి నిద్ర మెలుకువ వొచ్చేస్తుంది. ఒకోసారి మరి నిద్ర పట్టదు.

పిల్లల్ని పాడుచేస్తున్నది పెద్దవాళ్లు కాదూ ?

*　　　*　　　*

మల్లిపువ్వు బాగా ఎండెక్కి లేస్తాడు. మనిషి దగ్గిర అదోకరకం గబ్బువాసన. అంత దూరం కొడుతుంది. దానికితోడు ఎప్పుడూ మట్టలు. బ్రషునిండా పేస్టు పెట్టుకుని గంటన్నరసేపు నురగ కార్చుకుంటూ మొహం కడుక్కుంటాడు. నోట్లో నీళ్లు పోసుకుని ఖాఖాఖాఖా ఓక్ ఓక్ అని భూమి ఆకాశం దద్దరిల్లిపోయేలాగ చప్పుడు చేస్తాడు

కృష్ణవేణి అతను పెరట్లోకి వస్తే ఇంట్లోకి వచ్చేసి తలుపు చేరేసుకుంటు ఆ ఘోరమైన చప్పుడూ, గబ్బువాసనా అస్సలు భరించలేదు.

బకెట్లు, తడిపిన బట్టలు, చెంబూ, సబ్బూ అన్న మాతిదగ్గరే వొదిలేసి పోతారు.

మొదట్లో ఒకటి రెండుసార్లు చెప్పి చూసింది ''పక్కకి తియ్యండి బక్కెట్టూ చెంబుసూ'' అని. వినిపించుకుంటేగా ?

చచ్చినట్టు — అసహ్యించుకుంటూనే అవన్నీ పక్కకిసర్ది, రెండు చేదల నీళ్లు నూతి పళ్లెం మీద పోసి కడగకపోతే — అడుగుపెట్ట డానికి కంపరంగా వుంటుంది.

ఒకోసారి అంట్లు కూడా నూతి దగ్గిర తోమేస్తారు. నీళ్లు పొయ్యరు. ఆ ఎంగిలి మెతుకులన్నీ ఎలా కడుగుతుంది. ముక్కు మూసుకుని బక్కెట్టుతో నీళ్లుకొట్టి బాగు చేస్తుంది.

''ఇదెక్కడ పొరుగండీ బాబూ — యిల్లు మార్చేద్దురూ— మరో యిల్లు చూడండి'' అంటుంది కృష్ణవేణి భర్తతో.

బంతీ ! చామంతీ !

కన్నీటిచుక్క
బంతిపువ్వు గుండెల్లో దూరి
వెచ్చగా
పలకరించింది —
మంచుబిందువు
చామంతి మనసులోకి
మెల్లగా జారి
చల్లగా పలకరించింది —
పలకరింతకి
పులకరించిన బంతీ చామంతీ
నవ్వి
వికసించటం నేర్చుకొమ్మన్నై —
కన్నీటిచుక్క
రగిలి చైతన్యంగా వికసించింది
మంచుబిందువు
కరిగి కిరణమై భాసించింది !!!

— రామసూరి

"బజారుకు దగ్గిర. సినిమాహాళ్ళు రెండూ ఈ దగ్గిరలోనే వున్నాయి. పోస్టాఫీసు కూడా పక్కనే వుంది. ఇంత అనుకూలమైన యిల్లు మూటఆరవై రూపాయల అద్దెకు ఈ మహా పట్నంలో దొరకదు. ఎలాగో సర్దుకుపోవాలి." అని నచ్చజెబుతుంటాడు సత్యమూర్తి. ఏం చేస్తాడూ ? మరింకో యిల్లు చూడ్డం అంటే సామాన్యమా ?

సుభద్ర కొకసారి జబ్బు చేసింది. వారం రోజులు లంకణాలు చేసింది. డాక్టరుకు చూపించి టానిక్కులు కొన్నారు. ఆ సీసా చాలా అందంగా వుంది. ఎలా తీసేరో ఆ సీసా తీసేసి మేడమీదికి పట్టుకుపోయేరు పిల్లలు.

"ఎంత బావుందో చూడ్రా సీసా" అన్నాడు జగన్నాధం.

"ఏముందిరా యిందులోనూ ?"

"తేనె అయి వుండొచ్చున్నా."

"తేనె! తేనె భలే బావుంటుందిరా. నాక్కొంచెం పెట్టవురా? అన్నయ్యా—నాక్కొంచెం పెట్టవురా —"

"గొడవ చెయ్యకండి. అందరికీ పెడతాను."

సీసా మూత కొరికేసి వూడదీసేశాడు. కొంచెం నోట్లో వేసుకు చూశాడు. బలే తియ్యగా వుంది.

సీసా వెదుక్కుంటూ — పిల్లలే తీసి వుంటారని నిర్ధారణ చేసుకుని యింట్లో ఎక్కడా కనపడక మేడ మెట్లెక్కిందిసుభద్ర.

తలాకాస్త నాకనే నాకేశారు. సీసా సగానికే వుంది టానిక్కు.

"పోరంబోకు వెధవల్లారా — మీకేం పోయీ కాలంరా. మీ అమ్మ కడుపు కాలిపోనూ — రౌడీ వెధవల్లారా. సీసా ఎందుకు తీశార్రా ఏం పాడు బుద్ధులు పుడుతున్నాయిరా మీకు — ఎలాగమ్మా పిల్లలతోనూ" అని అరుచుకుంటూ నలుగుర్నీ చేతికొచ్చినట్టు బాదింది. వాళ్ళు మేడంతా పరుగెత్తించేరు సుభద్రని. ఆ గోలలో సీసాలో వున్న తక్కిన టానిక్కుకూడా ఒలికిపోయింది. నలుగురూ ఒకేసారి ఏడుపు లంకించుకున్నారు. వాళ్ళని తన్నుకుంటూ మేడ దించింది. ఏడుపు మానరే ? ఏడుపు ... ఒకటే ఏడుపు — ఏడుపంటే ఏడుపుకాదు—ఊరూ వాడా దద్దరిల్లి పోతోంది. ఆ గోలకి వీధిలో జనంకూడా చేరారు.

సుభద్రకు సిగ్గేసిపోయింది.

"మాయదారి సంతానం — మాయదారి సంతానం."

ఆవిడకి ఏడుపొచ్చేస్తోంది. కళ్ళ నీళ్ళు గిర్రున తిరిగేయి. అసలే జబ్బుపడిలేచి నీరసంగా కూడా వుంది. నేలమీద చతికిలబడిపోయింది.

ముసలమ్మ వచ్చి పిల్లల్ని వూరుకోబెట్ట బోయింది.

ఆ సమయంలో ఆపద్బాంధవుడిలాగ ఐసు బండివాడు గంటవాయించుకుంటూ వచ్చాడు.

తలా ఒక ఐసూ యిప్పించేసరికి నలుగురి నోళ్ళూ మూతపడ్డాయి.

"హమయ్య — ఈనాటికిలా నా ప్రాణం కాపాడేర్రా నాయిన్నారా" అనుకుని స్థిమిత పడింది సుభద్ర.

అదంతా వక్కవాటాలోంచి చూస్తూ — నవ్వాలో ఏడవాలోకూడా తెలీలేదు కృష్ణవేణికి.

కృష్ణవేణి కొడుకులిద్దరూ బుద్ధి మంతులు. పెద్దవాడు హరి. చిన్నవాడు గిరి. ఎర్రగా ముచ్చటగా వుంటారు.

ఇద్దరితోనూ ఆపరేషన్ చేయించేసుకుంటా నన్నాడు సత్యమూర్తి.

"ఆడపిల్ల పుట్టేక చేయించుకుందురు గాని ఆ ఒక్క ముచ్చటా తీరనివ్వండి" అన్నది.

"సరే కానిమ్మ"న్నాడు.

ఆమె ఇంటర్మీడియట్ ఇంగ్లీషు మీడియంలో పాసయింది. పిల్లలిద్దరికీ తనే చదువు చెప్పుకుంటుంది. ఇప్పుడేకాదు టెన్త్ క్లాసుకు వచ్చేవరకూ కూడా తనే చెప్పగలదు. వాళ్ళది చాలా ఆదర్శవంతమైన సంసారం.

సత్యమూర్తి అదృష్టవంతుడే. ముప్ఫయి ఆరేళ్లకు సెక్షన్ హెడ్ అయికూచున్నాడు. పన్నెండు వందలు జీతం.

* * *

ఆఫీసుకు బయలుదేరుతున్నాడు సత్యమూర్తి.

సైకిలు తీశాడు. వెనక చక్రానికి గాలి లేదు. పక్కింటి గుంటలు గోడవార చేరి నవ్వు తున్నారు.

గాలి తీసేశారు.

సత్యమూర్తికి వెర్రికోపం వచ్చింది. చేతి కందలేదుగాని, లేకపోతే చితక్కొట్టేసిపోను.

"మీకేం బుద్ధీ జ్ఞానం వుందా లేదా ? సైకిలుజోలికి ఎందుకు వచ్చేరు. ఈసారి వచ్చేరంటే చూడండి. ఏం చేస్తానో —" అని కళ్ళెర్రజేసి కేకలు వేశాడు. అంతటితో కోపం అణుచుకున్నాడు.

ఉసూరుమని సైకిలు జంక్షనుదాకా నడిపించుకుని వెళ్లి గాలి కొట్టించి ఆఫీసుకు వెళ్లాడు. పదకొండయింది. తానే సెక్షన్ హెడ్డు కాబట్టి సరిపోయిందిగాని లేకపోతే చాలా చిక్కుసచ్చి పడిపోను.

సత్యమూర్తి అలా వెళ్లగానే నలుగురు పిల్లల్నీ ఇంట్లో పెట్టి మెత్తగా చితగ్గొట్టేసింది సుభద్ర.

"అయ్యయ్యో— ఇహ చాల్లే వూరుకోండి" అన్నది కృష్ణవేణి, కటకటాలయివతలనించే.

"ఈ పిల్లల్తో నాకు చావొచ్చిందికాదూ పోనీ ఏదో పిల్లలుకదా అని వూరుకున్నారా ? యివ్వాళ మీవారు ఎంతమేసి మాటలన్నారూ—" అని మొదలు పెట్టింది సుభద్ర.

సత్యమూర్తి కేకల్ని వుద్దేశించి ఆమె మాట్లాడుతోంది.

"ఆయనేమన్నారూ ? కాని మాటలేమీ అనలేదే. సైకిలుజోలికి ఎందుకొచ్చారూ బుద్ధి లేదా అన్నారు. అంతేగా. ఏమన్నా చెయ్యి చేసుకున్నారా బూతులు తిట్టారా ?" అని లేచింది కృష్ణవేణి. ఆమెకు వొళ్లు మండిపోతోంది. తగువు రావడం మంచిదే.

"ఇంకా బూతులుకూడా తిట్టాలా ? ఆ మాటలు చాలదూ ? పిల్లలన్న తరవాత ఏదో

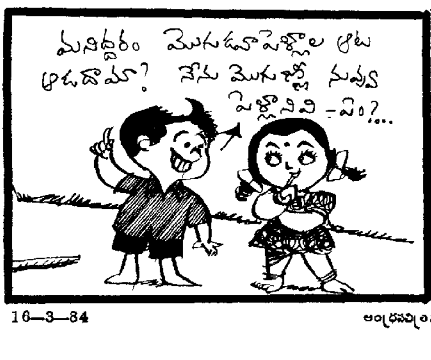

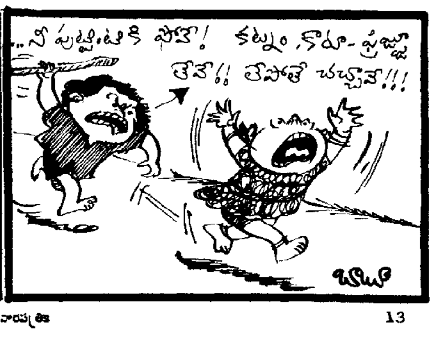

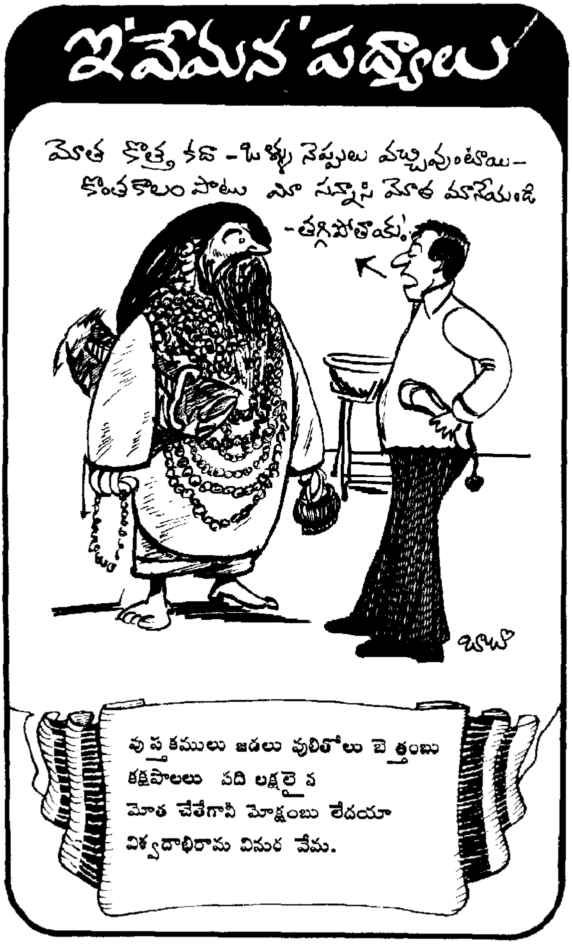

అల్లరి చేస్తారు. దానికే అంతలేసి మాటలనె య్యాలా —'' అని రెట్టించింది సుభద్ర.

కృష్ణవేణి కూడా వూరుకోలేదు. పిల్లలెంత అల్లరి చేస్తున్నారో చెప్పింది. వెనకటి వచ్చి తప్పింది. ఒకసారి సత్యమూర్తికి జ్వరం వచ్చి పడుకుంటే ఎంత అల్లరి చేశారో. కొత్తనవ్వారు పట్టే కోసేసి ఆ ముక్కల్తో గుర్రపు కళ్ళంచేసి ఎలా ఆటలాడారో చెప్పింది.

తగువు ముదిరిపోయింది.

మీకో దణ్ణం

చివరికి సుభద్ర పిల్లన్ని తీసుకుని యింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. సాయంత్రం వరకూ ఇవతలికి రానివ్వలేదు వాళ్ళని.

మరీ మంచిదనుకుంది కృష్ణవేణి.

*   *   *

ఇది జరిగి నెల్లాళ్ళయింది.

మళ్ళీ మామూలు పాటే.

సుభద్ర ఎప్పుడైన వెళితే సినిమాకి వెళ్తుంది తప్ప, మరెక్కడికీ వెళ్లదు. ఇరుగింటికీ పొరుగింటికీ కూడా వెళ్లదు — కొంత వరకూ పిల్లలకు భయపడే.

ఒకోసారి పిల్లల అల్లరి గురించి ఆలోచిస్తుంది కృష్ణవేణి. తల్లిదండ్రులు బుద్ధి చెప్పక పోవడం కొంత కారణం. పిల్లలకు ఆడుకుందుకు స్థలం ఏదీ ? ప్రతి పేటలోనూ, ప్రతి కాలనీలోనూ పిల్లలకు కొంత ఆటస్థలం వుండాలి. ఇది ఎప్పటికీ జరిగే పని కాదు.

కృష్ణవేణి మాట్లాడినా తగువాడినా సుభద్రతోనే.

ఒక పక్క సుభద్రా వాళ్ళింటే, రెండో పక్క సగం సగం కట్టి వదిలేసిన పెద్ద బిల్డింగు వుంది. ముందు ముళ్ళకంచెలు వేసేశారు. ఆ పక్కనే పోస్టాఫీసు. ఇంటి ఎదురుగా కాపురాలుండే యిళ్ళులేవు. అవేవో గోడౌన్లు. అప్పుడప్పుడు లారీలు వస్తుంటాయి. ఇహ ఎవరింటికి వెళ్తుంది కృష్ణవేణి ?

ఎదురుగా అద్దం పెట్టుకుని తీరుబడిగా తలచిక్కు తీసుకుంటూ కూచుంది. సుభద్ర వచ్చింది. రాకరాక వచ్చింది. ఇద్దరూ కాసేపు కబుర్లలోకి దిగారు. ఇంతలోకి వచ్చేసింది వానర సైన్యం. తలుపులు బార్లా తీసే వున్నాయి. యింట్లోనే ఆటలూ, పరుగులూ ప్రారంభించేరు.

"కొంచెం కొబ్బరిమానె పొయ్యి తల్లీ—'' అని ముసలమ్మ వచ్చి కొబ్బరిమానె పోయించుకు వెళ్లింది. ఎదురుగా సీసావుంది. లేదని ఎలా అంటుంది ?

చిన్నపిల్ల అద్దంలో అందాలు చూసుకుంటూ అద్దంకాస్త జారబెట్టింది నిలువునా బీటతీసింది. ఎంతమంచి అద్దం !

"ఎంతపని చేసేవే కోతిముండా'' అని ఆ పిల్లని నాలుగుబాది, యింట్లోకి లాక్కుపోయింది సుభద్ర.

కాస్సేపటికి ముసలమ్మ వచ్చి— "అద్దం ఎంతో చెప్పండి. కొనిపించి యిచ్చేస్తుందట'' అన్నది.

"వొద్దులెండి'' అవేసింది కృష్ణవేణి. ముసలమ్మ మాట్లాడకుండా వెళ్లిపోయింది. ఇంతకు ఎన్ని పగులగొట్టి ఎన్ని కొనిచ్చారూ ?

నిజంగా ఏ రోగిష్టి మనిషో, గుండె నీరసం మనిషోగాని వుంటే ఈ గోలకి వెంటనే చచ్చివూరుకుంటాడు — అనుకుంది కృష్ణవేణి, మనసులోనే.

మేడమీద పిల్లలు గోల ప్రారంభించేరు. గోలంటే, గోలకాదు. గంతులూ కేకలూను.

వాళ్లని కోప్పడి ఏం లాభం తల్లిదండ్రీ వొదిలేసినప్పుడు ?

"మీకో దణ్ణం. నా వల్లకాదు ఈ గోల భరించడం'' అని కళ్ళు మూసుకుని రెండు చేతులూ జోడించింది కృష్ణవేణి. ★